

**ШКОЛСКИ ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА СЕДМИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ
ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА**

Назив предмета: ЛИКОВНА КУЛТУРА

Укупан фонд часова: 36

Недељни фонд часова: 1

Уџбеник: др Рајка Бошковић, Ликовна култура 7, уџбеник за 7. разред основне школе, ЈП „ЗАВОД ЗА УЏБЕНИКЕ”, 2020

Кључни појмови: годишњи план и програм, циљ наставе ликовне културе, задаци, наставне методе, наставна средства, међупредметне компетенције, исходи наставе ликовне културе за пети разред, стандарди наставе ликовне културе, провера постигнућа ученика, праћење и вредновање, план рада према наставним јединицама.

Циљ наставе и учења *ликовне културе* је да се ученик развијајући стваралачко и креативно мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и решавање проблема и да изграђује позитиван однос према уметничком наслеђу и културној баштини свог и других народа.

НАСТАВНЕ МЕТОДЕ	НАСТАВНА СРЕДСТВА
дијалoшка метода монолошка метода показивачка метода комбиноване методе методе логичког мишљења аудитивне и демонстративне методе стваралачко и креативно писање	уџбеник израда наставних средстава(шеме, панои, илустрације) рачунар, пројектор, презентације

ОБЛАСТ/ ТЕМА/ МОДУЛ		МЕСЕЦ										ОБРАДА	ОСТАЛИ ЧАСОВИ	УКУПНО
		IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI			
1.	ПРОСТОР И КОМПОЗИЦИЈА	4	5	4	4	2	3					10	12	22
2.	КОМУНИКАЦИЈА							4	4	2		6	4	12
3.	УМЕТНОСТ ОКО НАС									2	2	1	3	4
УКУПНО												17	19	36

Р. БР.	ОБЛАСТ/ТЕМА/МОДУЛ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	ИСХОДИ
1.	ПРОСТОР И КОМПОЗИЦИЈА	-Компетенција за целоживотно учење, -комуникација, -рад са подацима и информацијама,	Основни ниво ЛК.1.1.1. разликује и користи (у свом раду) основне меди-је, материјале и технике (цртање, сликање, ваја-ње) визуелних	– Разуме појам простора и препознаје га у свакодневном животу, као и у различитим видовима уметничког изражавања – користи традиционалне технике и одабрана савремена средства за ликовна истраживања;

		<p>-дигитална компетенција, решавање проблема, -вештина сарадње, -вештина за живот у демократском друштву, -брига за здравље, -еколошка компетенција, -естетска компетенција, -предузетничка компетенција</p>	<p>уметности ЛК.1.1.2. изводи дводимензионалне и тродимензионалне радове ЛК. 1.1.3. описује свој рад и радове других (нпр. исказује утисак) ЛК.1.3.3. познаје места и изворе где може да прошири своја знања везана за визуелне уметности (нпр. музеј, галерија, атеље, уметничка радионица...) средњи ниво ЛК.2.1.2. образлаже свој рад и радове других (нпр. наводи садржај, тему, карактеристике технике...) 2.2.1. одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт напредни ниво ЛК.3.1.2. одабира адекватна средства материјал, тех-нику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју ЛК.3.2.4. уочава међусобну повезаност</p>	<p>– изражава, одабраним ликовним елементима, емоције, стање или имагинацију; – обликује композиције примењујући основна знања о пропорцијама и перспективи; – користи, сам или у сарадњи са другима, одабране изворе, податке и информације као подстицај за стваралачки рад; – представи своје и радове других, кратко, аргументовано и афирмативно; – користи одабране информације као подстицај за стваралачки рад опише свој рад, естетски доживљај простора, дизајна и уметничких дела</p>
--	--	---	--	--

			<p>елемената, принципм и садржаја на свом раду и на радовима других</p> <p>ЛК.3.2.2. изводи радове са одређеном намером, користећи основне визуелне елементе и принципе да би пости -гао одређени ефекат</p> <p>ЛК.3.3.3. користи друга места и изворе да би проширио своја знања из уметности</p>	
2.	КОМУНИКАЦИЈА	<p>Компетенција за целоживотно учење,</p> <p>-комуникација,</p> <p>-рад са подацима и информацијама,</p> <p>-дигитална компетенција,</p> <p>решавање проблема,</p> <p>-вештина сарадње,</p> <p>-вештина за живот у демократском друштву,</p> <p>-брига за здравље,</p> <p>-еколошка компетенција,</p> <p>-естетска компетенција,</p> <p>-предузетничка компетенција</p>	<p>Основни ниво</p> <p>ЛК.1.1.1. разликује и користи (у свом раду) основне меди-је, материјале и технике (цртање, сликање, ваја-ње) визуелних уметности</p> <p>ЛК.1.1.2. изводи дводимензионалне и тродимензионалне радове</p> <p>ЛК. 1.1.3. описује свој рад и радове других (нпр. исказује утисак)</p> <p>ЛК.1.3.3. познаје места и изворе где може да прошири своја знања везана за визуелне уметности (нпр. музеј, галерија, атеље, уметничка радионица...)</p> <p>средњи ниво</p>	<p>– идентификује теме у одабраним уметничким делима и циљеве једноставних визуелних порука</p> <p>– изрази своје замисли и позитивне поруке одабраном ликовном техником</p> <p>– разговара о одабраним идејама, темама или мотивима у уметничким остварењима различитих култура и епоха;</p> <p>– препозна различите врсте фотографија;</p> <p>– самостално креира своје фотографије успешно користећи начине кадрирања и технику фотографисања;</p> <p>– уважава себе и друге када снима, обрађује и дели дигиталне фотографије;</p> <p>– прави, самостално или у тиму, презентације о одабраним темама</p>

			<p>ЛК.2.1.2. образлаже свој рад и радове других (нпр. наводи садржај, тему, карактеристике технике...)</p> <p>2.2.1. одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт</p> <p>напредни ниво</p> <p>ЛК.3.1.2. одабира адекватна средства материјал, тех-нику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју</p> <p>ЛК.3.2.4. уочава међусобну повезаност елемената, принципм и садржаја на свом раду и на радовима другић</p> <p>ЛК.3.2.2. изводи радове са одређеном намером, користећи основне визуелне елементе и принципе да би пости -гао одређени ефекат</p> <p>ЛК.3.3.3. користи друга местаи изворе да би проширио своја знања из уметности</p>	<p>повезујући кључне текстуалне податке и визуелне информације;</p> <p>– разматра својаи нтересовања и могућности у односу на занимања у визуелним уметностима.</p>
3.	УМЕТНОСТ ОКО НАС	<p>-Компетенција за целоживотно учење,</p> <p>-комуникација,</p> <p>-рад са подацима и информацијама,</p>	<p>Основни ниво</p> <p>ЛК.1.1.1. разликује и користи (у свом раду)</p> <p>основне меди-је, материјале и технике</p>	<p>- учествује у заједничком креативном раду који обједињује различите уметности и/или уметност и технологију;</p>

		<p>-дигитална компетенција, решавање проблема, -вештина сарадње, -вештина за живот у демократском друштву, -брига за здравље, -еколошка компетенција, -естетска компетенција, -предузетничка компетенција</p>	<p>(цртање, сликање, ваја-ње) визуелних уметности ЛК.1.1.2. изводи дводимензионалне и тродимензионалне радове ЛК. 1.1.3. описује свој рад и радове других (нпр. исказује утисак) ЛК.1.3.3. познаје места и изворе где може да прошири своја знања везана за визуелне уметности (нпр. музеј, галерија, атеље, уметничка радионица...) средњи ниво ЛК.2.1.2. образлаже свој рад и радове других (нпр. наводи садржај, тему, карактеристике технике...) 2.2.1. одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт напредни ниво ЛК.3.1.2. одабира адекватна средства материјал, тех-нику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју ЛК.3.2.4. уочава међусобну повезаност</p>	<p>– предлаже идеје за уметничку рециклажу, хуманитарне акције кроз ликовно стваралаштво или обилазак места и установа културе;</p>
--	--	---	--	---

			<p>елемената, принципм и садржаја на свом раду и на радовима другић</p> <p>ЛК.3.2.2. изводи радове са одређеном намером, користећи основне визуелне елементе и принципе да би пости -гао одређени ефекат</p> <p>ЛК.3.3.3. користи друга местаи изворе да би проширио своја знања из уметности</p>	
--	--	--	---	--

ТЕМЕ/ОБЛАСТИ	НАЧИНИ ОСТВАРИВАЊА/ ПОСТУПЦИ
ПРОСТОР И КОМПОЗИЦИЈА	<p>Наставник ученике анимира различитим врстама презентација, штампаним фотографијама и репродукцијама уметничких дела како би им приближио различите начине визуелне комуникације. Радом на тексту и путем визуелних примера из уџбеника ученици самостално, или у пару истражују одређену тему, а затим путем дискусије изводе закључке и разматрају могуће идеје за реализацију ликовних задатака. Наставник још путем туторијала на YouTube-у ученике упознаје са различитим ликовним техникама. Подстиче ученике да самостално и слободно исказују своја мишљења о уметничким делима. Покреће дискусије естетске анализе на крају наставне целине развијајући код ученика естетски начин размишљања уз уважавање туђих мерила вредности и ставова. У зависности од ликовног задатка, у току часа организује се индивидуални практични рад, рад у пару, или по групама. Наставник активно учествује у процесу рада ученика својим саветима и коректурама. Ученици добијају практичне задатке у којима повезујући текстуалне и визуелне информације презентују резултате свог тимског рада. Ученицима ће бити омогућен и додатни рад код куће, а материјале за домаће ликовне задатке имаће прилику да виде на Google classroom.</p>
КОМУНИКАЦИЈА	<p>Наставник ученике анимира различитим врстама презентација, штампаним фотографијама и репродукцијама уметничких дела како би им приближио различите начине визуелне комуникације. Радом на тексту и путем визуелних примера из уџбеника ученици самостално, или у пару истражују одређену тему, а затим путем дискусије изводе закључке и разматрају могуће идеје за реализацију ликовних задатака. Наставник још путем туторијала на YouTube-у ученике упознаје са различитим ликовним техникама. Подстиче ученике да самостално и слободно исказују своја мишљења о уметничким делима. Покреће дискусије естетске анализе на крају наставне целине развијајући код ученика естетски начин размишљања уз уважавање туђих мерила вредности и ставова. У зависности од ликовног задатка, у току часа организује се индивидуални практични рад, рад у пару, или по групама. Наставник активно учествује у процесу</p>

	рада ученика својим саветима и коректурама. Ученици добијају практичне задатке у којима повезујући текстуалне и визуелне информације презентују резултате свог тимског рада. Ученицима ће бити омогућен и додатни рад код куће, а материјале за домаће ликовне задатке имаће прилику да виде на Google classroom.
УМЕТНОСТ ОКО НАС	Доминантан циљ ове области јесте да ученике упозна са савременим средствима ликовног израза и приближи им уметност њиховог краја. У те сврхе, наставник поред наставних метода и дидактичких средстава који су горе наведени користи демонстрације употребе савремених техничких средстава у уметничком изразу. Организује посете галерији.музеју, Уметничкој школи и УВУУ како би ученици из прве руке добили информације о савременом ликовном стваралаштву, али и стваралаштву претходних периода. Битно је код ученика развити могућност разумевања утицаја друштвених околности на резултате уметничких израза. У овој области је предвиђен и практичан рад ученика кроз који би се реализовала пројектна настава усмерена ка естетском уређењу просторија школе и школског дворишта. За те потребе би ученици користили материјале за рециклажу.

МЕЂУПРЕДМЕТНА ПОВЕЗАНОСТ (континуирано током целе године):

- историја (развој уметничких технологија, настанак фотографије)
- техника и технологија (занати)
- математика (пропорције, правило трећина)
- физика (спектар боја)
- информатика и рачунарство (развој технологије, обрада фотографија)
- географија (уметност различитих подручја)
- српски језик (језичка култура)
- физичко васпитање (покрет, игра, плес)

ПРОВЕРА ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА У ТОКУ ГОДИНЕ

У скалду са **Упутством за формативно и сумативно оцењивање (Службени гласник РС, бр. 81/2020)** дати су начини провере постигнућа и оцењивање ученика. Провера постигнућа и оцењивање ученика врши се усменим и писаним путем. Праћење постигнућа ученика врши се на свим редовним часовима, у различитим облицима рада (тимски рад, фронтални рад, индивидуални рад, кооперативно учење, истраживачки рад...), кроз самостално излагање, слушање туђих и изношење својих ставова, иницијативност, ангажовање, аргументовано учешће у дискусији.

ЕЛЕМЕНТИ ОЦЕНЕ:

А) Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених стандарда и исхода:

- вештине ликовног изражавања и разумевање,
- примена и вредновање научених поступака и процедура;
- рад са различитим врстама ликовних материјала и
- рад на различитим врстама ликовних задатака;
- уметничко изражавање;
- вештине, руковање прибором, алатом и технологијама и
- извођење радних задатака.

Б) Ангажовање у настави и самосталност у раду:

- одговоран однос према раду и постављеним задацима,
- исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање,
- активно учествовање у настави, сарадњу са другима

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА:

- ученик који остварује веома значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и већину захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену **одличан (5)**;

- ученик који остварује значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално, испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и део захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа уз мању помоћ наставника, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену **врло добар (4)**;

- ученик који остварује напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и већи део на средњем нивоу посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену **добар (3)**;

-ученик који остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавања уз помоћ наставника захтеве који су утврђени у већем делу основног нивоа постигнућа, односно захтеве који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа и, добија оцену **довољан (2)**;

-ученик који не показује способност репродукције и примене и чија знања нису ни на нивоу препознавања, не изводи закључке, критички не расуђује и не показује интересовање за учешће, добија оцену **недовољан (1)**

Поступак праћења оцењивања и инструменти за праћење напредовања:

- **Формативно оцењивање:** свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску наставника током целе године;

РЕДОВНЕ АКТИВНОСТИ

Усмени одговор: Оцењивање усменог излагања врши се по потреби, или жељи ученика. Оцена се може формирати и приликом обнављања, или утврђивања градива.

Писмени рад: Односи се на писање естетских анализа одабраних уметничких дела, као и приликом утврђивања градива одређене наставне целине. Организује се према потреби.

Практичан ликовни задатак: Најчешћа је врста активности ученика. Може се реализовати кроз два начина:

Тематски рад

Односи се на ликовно изражавање задатом, или одабраном ликовном техником на, такође, задату, или одабрану ликовну тему. Тематски рад је еквивалентан писменом задатку из српског језика и осталих предмета. Оцена се евидентира у дневнику, непосредно по реализацији. У тематске радове спадају: 1. рад на почетку школске године, када ученици имају слободан избор теме, као и врсте технике којом желе да се ликовно изразе, 2. рад поводом обележавања Савиндана, 3. рад поводом обележавања Дана школе, 4. рад планиран да ученици/е покажу степен постигнућа у вези са кључним областима и очекиваним исходима, планираним за одређени узраст.

Према потребама наставног процеса, могућа је реализација и већег броја тематских радова, али су они, у том случају, углавном, дати као могућност избора ученика, а не као обавезна категорија.

Ликовне вежбе

Свака вежба се оцењује, али се оцена уписује у дневник тек након више таквих активности.

Напомена: Ради стицања одговорног односа према обавезама и раду у школи и будућем животу, сваки практичан задатак има одређени рок за реализацију. Реализован у предвиђеном року он се вреднује на основу:

- Степена завршености, према узрастним критеријумима и на основу планираних исхода.
- Повезивања свих делова рада у јединствену, смислену, целину.
- Оригиналности ликовног израза

Након предвиђеног рока за реализацију практичног ликовног задатка, ученику се оцена смањује за један степен од постигнућа које је остварио. Рок за реализацију се може продужити најдаље за две недеље, након тога, практичан ликовни задатак се вреднује недовољним постигнућем. (Ово се не односи на ученике који су оправдано одсуствовали из школе, или су, на било који начин, спречени да практично раде на часу)

Групни рад: Сарадња у групи. Прати се степен знања и активности свих чланова групе појединачно, као и квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група. Реализује се по потреби.

Материјал потребан за ликовно изражавање: Бележи се на сваком часу да ли ученик има претходно договорени материјал за рад.

Активност ученика: на часовима се прати и евидентира на сваком часу. Општи утисци и закључци се уписују кроз формативне оцене, а сумативно по једном за свако тромесечје.а

СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ

Бодовање активности везаних за посете културним догађајима : Усмени извештај о посети галерији, музеју, позоришту или другој културној манифестацији поткрепљен доказима (краћим рефератом у свесци, каталогом, фотографијама...), уз смислено излагање доноси ученику **15 бодова**. (**30** сакупљених бодова доносе ученику оцену 5 у дневнику)

Бодовање активности везаних за спремљена предавања ученика о одабраним ликовним техникама, или уметницима: Свако коректно предавање (изведено пред одељењем) ученику доноси **15 бодова**. Урађена презентација (приказана преко пројектора, или у виду паноа), која прати предавање, доноси ученику још **15 бодова**. (**30** сакупљених бодова доносе ученику оцену 5 у дневнику)

Свеска за Ликовну културу: Уколико има потпун садржај наставних јединица уз визуелно уобличавање садржаја (оцена 5). Потпун садржај наставних јединица без визуелног уобличавања садржаја (оцена 4). Свеске са непотпуним садржајем се не узимају у разматрање. Свеска се вреднује на крају наставне године по жељи ученика (није обавезна)

Практични ликовни радови, или скице, које је ученик/ца радио/ла ван школе и мимо наставних јединица обрађених на часовима: Овакви радови се, такође, бодују. Рад, или група радова, на једном часу се могу вредновати са највише 30 бодова, а што ученику доноси оцену 5 у дневнику.

-Јављању на часовима (учесталост и активност по месецима)

-Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти)

-Учешћу на такмичењима, ликовним конкурсима.

-Посета културно-историјским институцијама и догађајима

-Несебичном пружању помоћи другим ученицима

-Израда паноа, ППТ, различитих врста излагања

Напомена: Све измене у оквиру годишњег плана биће евидентирани у месечним плановима рада.

Напомена: Наставници ће по потреби прилагодити рад потребама ученика у сваком одељењу, посебно оних који иду по ИОП-у и индивидуализацији.

Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

- просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања,)
- што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима
- размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја
- и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем

Ликовна секција

У оквиру овог предмета организоваће се рад ликовне секције са фондом од 36 часова на годишњем, односно једног часа на недељном нивоу. Секција ће бити организована за ученике од V- VIII разреда који исказују интересовање и поседују одређене вештине и таленат за рад у ликовној уметности. У раду секције биће приређене изложбе ученичких радова поводом Дана школе и других значајнијих датума. Ученици ће учествовати на наградним конкурсима, посетити изложбе у Градској галерији и Јокановића кућу. Радиће на естетском уређењу школског простора и неким другим садржајима који буду договорени са њима на почетку сваке школске године. Детаљан план рада секције биће у годишњем плану рада школе.